

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 19.12.2022 r.

Znak: ZPS-3.431.12.28.2022.RK

**Pani
Agnieszka Ignasiak
Dyrektor
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
w Stargardzie**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 30 listopada -1 grudnia 2022 r. została przeprowadzona kontrola w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej nr 4 w Witkowie Drugim, mieszczącej się przy ul. Ogrodowej 17. Czynności kontrolne prowadzone były również w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie, przy ul. Skarbowej 1. Kontrolę na podstawie upoważnienia nr 88/2022 z 9 listopada 2022 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Sylwia Buczkowska – starszy inspektor wojewódzki i Renata Karwowska – główny specjalista, osoba kierująca zespołem. Przedmiotem kontroli była realizacja zaleceń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym z 23 czerwca 2021 roku. Kontrolą objęto okres od 1 września 2021 r. do 1 grudnia 2022 roku.

akta kontroli str. 4

Podstawy dokonanych ustaleń:

- informacje przekazane przez dyrektora i pracowników centrum
- akta osobowe pracowników
- ankiety i rozmowy przeprowadzone z 5 wychowankami
- listy wypłat „kieszonkowego”
- raporty opieki dziennej i nocnej
- obserwacja dzieci i prowadzonych zajęć.

Działalność placówki w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z uchybieniami.³

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.).

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477).

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Określenia użyte w wystąpieniu:

Placówka – Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 4 w Witkowie Drugim
centrum – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie
dyrektor – dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie
„kieszonkowe” - kwota do własnego dysponowania przez dziecko

Placówką kieruje Pani Agnieszka Ignasiak – dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie. Od 1 listopada 2022 r., na mocy uchwały Nr XLI/508/22 Rady Powiatu Stargardzkiego z dnia 31 sierpnia 2022 r., placówka została włączona w struktury centrum. Jednostka działa na podstawie zezwolenia Wojewody Zachodniopomorskiego wydanego Decyzją Nr 6/2012 z 28 listopada 2012 roku.

W placówce na dzień kontroli umieszczonych było 13 wychowanków. Najmłodsze dziecko miało 1,5 roku, a najstarsza osoba pełnoletnia 19 lat. Rodzice 2 dzieci byli pozbawieni władzy rodzicielskiej, 3 mieli zawieszoną władzę, a 7 byli ograniczeni w wykonywaniu władzy.

akta kontroli str. 6-8

Wykonanie zaleceń pokontrolnych przedstawia się następująco.

1. Przed dopuszczeniem do pracy / opieki nad dzieckiem weryfikować osoby pod kątem zamieszczenia ich danych w Rejestrze z dostępem ograniczonym, zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym⁴.

Analizie poddano dokumentację pracowników, którzy podjęli zatrudnienie w placówce w okresie objętym kontrolą i pracowali na dzień kontroli. Zatrudnione zostały 4 osoby – 3 wychowawców i psycholog. Wszystkie osoby zostały zweryfikowane w Rejestrze Sprawców Przepięstw na tle seksualnym z dostępem ograniczonym przez nawiązaniem stosunku pracy/dopuszczeniem do pracy z dziećmi. Zalecenie jest realizowane.

akta kontroli str. 11-14

2. Wyeliminować z procesu wychowawczego zachowania przemocowe, a tym samym przestrzegać praw dziecka, szczególnie do ochrony przed poniżającym traktowaniem – w myśl art. 4 pkt 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Wykluczyć stosowanie kar izolacyjnych.

Dyrektor centrum przedstawił na piśmie następującą informację dotyczącą realizacji powyższych zaleceń:

- „w celu wyeliminowania z procesu wychowawczego zachowań przemocowych, a tym samym zapewnienie przestrzegania praw dziecka, szczególnie do ochrony przed poniżającym traktowaniem zostały przeprowadzone z pracownikami Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej nr 4, po przeprowadzonej kontroli, rozmowy dyscyplinujące, uczulające pracowników na właściwe traktowanie dzieci. Dyrektor rozmawiał ze wszystkimi pracownikami indywidualnie wyjaśniając, które z zachowań naruszają prawa dziecka, jak i grupowo ze wszystkimi wychowawcami. Przy okazji cyklicznych spotkań z wychowawcami (odbywającymi się średnio raz na dwa-trzy miesiące) poruszany jest temat wzajemnego szacunku wychowawców w stosunku do dzieci i dzieci w stosunku do wychowawców i siebie nawzajem.
- (...) wychowawcy byli na bieżąco kontrolowani przez dyrektora, pracownika socjalnego i specjalistę pracy z rodziną poprzez wizyty (w różnych godzinach pracy wychowawców) na placówce, rozmowy z wychowankami indywidualne i grupowe, rozmowy z wychowawcami, łagodzenie konfliktów. Raz na kwartał dyrektor stara

⁴ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 152).

się być na placówce i rozmawiać z wychowankami. Odbywa się to przy różnych okazjach, np. przyjście nowego wychowanka, urodziny.

- nastąpiła częściowa zmiana wychowawców, w okresie od maja 2021 r. do chwili obecnej siedmiu wychowawców odeszło z pracy.
- wychowankowie podczas spotkań grupowych z dyrektorem i specjalistami zachęceni byli do dyskusji i wyrażania swoich opinii (...).
- w listopadzie 2021 r. zrealizowane zostało szkolenie warsztatowe (...) dotyczące przeprowadzania rozmów indywidualnych z wychowankiem (...).
- na grudzień tego roku przewidziane jest spotkanie (...), podczas którego nastąpi przypomnienie i wytłumaczenie praw dziecka
- przynajmniej raz w roku wychowawcy uczestniczą w szkoleniach, w bieżącym roku były to dwa szkolenia wyjazdowe (...) Self care zatroszcz się o siebie – techniki redukcji stresu oraz Rozpoznawanie sytuacji konfliktowych, przekształcenie konfliktu we współpracę
- na bieżąco wsparcia w pracy wychowawcom udziela dyrektor, psycholog i pedagog PCPR oraz psycholog i pedagog z poradni psychologiczno-pedagogicznej (...)
- w miesiącu lutym wszyscy wychowawcy uczestniczyli w szkoleniu (...) Tworzenie i realizacja planów pomocy dziecku
- w miesiącu czerwcu wszyscy pracownicy pracujący z dziećmi brali udział w szkoleniu w ramach programu Regionalne Pogotowie Kryzysowe”.

Poza informacjami udzielonymi przez dyrektora centrum, w celu zbadania wykonania powyższych zaleceń przeprowadzono ankietę i rozmowy z dziećmi oraz obserwację dzieci i prowadzonych zajęć.

Dzieci wskazały, że mają prawo do: wypoczynku, zjedzenia ciepłego, dobrego posiłku, grania na komputerze, spotkania się ze znajomymi, pośmiania się z wychowawcami, nauki, jedzenia, życia, mówienia swojego zdania, malowania, spotkań ze znajomymi i rodziną.

Dzieci zapytano o to, czy o swoich problemach mogą porozmawiać z pracownikami w placówce? Jeśli tak, to z kim najchętniej rozmawiają o swoich problemach? Dzieci odpowiedziały twierdząco na to pytanie. Wskazania dzieci były następujące:

- ciocia (...), ciocia (...), ciocia (...)
- wujek (...), ciocia (...)
- ciocia (...), wujek (...)
- ciocia (...), ciocia (...)
- mogę, ale tego nie robię, wolę porozmawiać z moją rodziną.

Następne pytanie dotyczyło tego, czy dzieci mogą wyrazić swoje zdanie/opinię na temat spraw, które ich dotyczą? Wszystkie dzieci odpowiedziały twierdząco na to pytanie.

Kolejno, kontrolujący poprosili, aby dzieci oceniły swoje relacje z pracownikami. Poproszone zostały o wskazanie osób, które w ich ocenie traktują ich dobrze oraz tych, które w ich ocenie traktują ich źle. W przypadku złego traktowania poproszono, aby dzieci wskazały przykłady.

Osoby, które w ocenie dzieci traktują ich dobrze, to:

- (...) i (...) – wskazało po 3 dzieci
- (...) i (...) – wskazało po 2 dzieci
- wujek (...), (...), wszyscy – wskazało po 1 dziecku.

Troje dzieci wskazało jednego wychowawcę, który w ich ocenie traktuje ich źle (...) (dzieci podały imię i nazwisko pracownika, które przekazano dyrektorowi centrum). Pracownik jest zatrudniony od roku. Jako przykłady złego traktowania zostało wskazane:

- *traktowanie każdego gorzej od siebie, nie opiekuje się wychowankami*
- *momentami odnoszę wrażenie, że traktuje nas gorzej od siebie – czepia się każdej rzeczy*
- *czepia się każdej małej rzeczy.*

W rozmowie kontrolujący poprosili dzieci o doprecyzowanie zachowania pani (...). Dzieci wskazały m.in., że udowadnia im, że niewiele wiedzą, zadaje pytania, na które wie, że nie znają odpowiedzi, pali papierosy na tarasie, często i długo rozmawia przez telefon. Zachowania takie nie powinny mieć miejsca, o czym poinformowano dyrektora centrum w trakcie kontroli.

Dzieci zostały zapytane również o nagrody i kary stosowane w placówce. Wymienione nagrody to: wyższe „kieszonkowe”, prezenty, wyprawienie urodzin i słodycze. Dyrektorowi centrum wskazano, aby wyprawianie urodzin nie było traktowane jako nagroda. Wśród kar, dzieci wymieniły: zakaz wypiski/wyjścia poza teren placówki, notatki, zabranie tabletu i siedzenie długo w pokoju. Ostatnią karę wskazała tylko jedna osoba pełnoletnia, u której została zdiagnozowana niepełnosprawność intelektualna. Powiedziała, że za karę siedzi długo w pokoju. W trakcie rozmowy inni wychowankowie zaprzeczyli, mówiąc, że nie ma takiej kary. Stwierdzenie pełnoletniej wychowanki mogło być spowodowane jej niepełnosprawnością i zniekształconym w związku z tym postrzeganiem rzeczywistości. Z przeprowadzonej z wychowanką rozmowy wynika, że dobrze czuje się w placówce.

Dzieciom zadano również pytanie, co chciałyby zmienić w placówce. Wskazane zostało wydłużenie czasu na wyjścia oraz wyższe „kieszonkowe”. Dzieci miały również możliwość dopisania w ankiecie i przekazania w rozmowie dodatkowych informacji. Tylko dwoje wychowanków podało dodatkowe informacje. Osoba pełnoletnia powiedziała, że chciałaby na weekend jechać do siostry Karoliny. Jedno dziecko zawarło następujący wpis *Placówka leży w woj. zachodniopomorskim, a mój dom w woj. pomorskim ok. 350 km od placówki, co utrudnia widywanie się z rodziną.* W rozmowie z dyrektorem i koordynatorem ustalono, że dziecko jest w placówce od kilku miesięcy. Było urlopowane do domu rodzinnego, ale ze względu na zaniechania związane z jego leczeniem, urlopowania zostały wstrzymane. Mama na możliwość odwiedzania syna w placówce, ale nie robi tego często. Chłopiec utrzymuje z rodziną kontakt telefoniczny. Zobowiązano dyrektora, aby zapewnić dziecku możliwość bezpośrednich kontaktów z rodziną i innymi osobami bliskimi.

W celu uzyskania pełnego obrazu sytuacji w placówce została przeprowadzona 30 listopada obserwacja dzieci i prowadzonych zajęć. Początkowo w placówce był tylko 1,5 roczny wychowanek. Dziecko cały czas było pod opieką osób dorosłych. Chłopca kilka razy karmiono – zupa i drugie danie podawane były przez wychowawcę, banana dostał do ręki i jadł sam. Dziecko było pogodne i uśmiechnięte. Później sukcesywnie ze szkoły wracały starsze dzieci. Podawany był im obiad, który jedli przy stole, po obiedzie chwila odpoczynku i odrabianie lekcji. Wychowawca analizował e-dziennik, sprawdzał zeszyty i pomagał dzieciom przy odrabianiu zadań domowych. Po odrobieniu lekcji dzieci przygotowywały się do wieczoru andrzejkowego. Opiekę nad dziećmi (6 osób) sprawował wychowawca i opiekun dziecięcy. Panowała serdeczna i miła atmosfera. Dzieci swobodnie rozmawiały z pracownikami i kontrolującymi. Z serdecznością odnosili się do najmłodszego dziecka. Dzieci były traktowane z szacunkiem i troską. Kontrolujący nie wnieśli żadnych uwag.

W związku z powyższym należy uznać, że zalecenia są realizowane.

akta kontroli str. 15-33

4. Przestrzegać przepisu określonego w art. 100 ust. 2 ustawy, stanowiącego, że pracę z grupą dzieci oraz indywidualną z dzieckiem organizuje wychowawca.

Analizie poddano wpisy z rejestru opieki dziennej i nocnej każdego 10 i 20 dnia miesiąca w okresie od 10 kwietnia do 20 listopada 2022 r. Pracę z dziećmi wykonywali wychowawca i sporadycznie w godzinach nocnych opiekun dziecięcy. Zalecenie jest realizowane.

akta kontroli str. 9-10

5. Wypłacać kwoty do własnego dysponowania wszystkim dzieciom powyżej 5 roku życia zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej⁵. Oceny realizacji tego zalecenia dokonano na podstawie analizy list wypłat kwot do własnego dysponowania przez dziecko za miesiące październik 2021 r., luty, maj, sierpień i październik 2022 r. Stwierdzono, że wszystkie uprawnione dzieci otrzymywały „kieszonkowe” zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zalecenie jest realizowane.

akta kontroli str. 7-8

Podsumowanie ustaleń kontroli.

stwierdzone uchybień /nieprawidłowości	niewłaściwe zachowanie jednego wychowawcy wobec dzieci
przyczyny stwierdzonych uchybień /nieprawidłowości	niewystarczające kompetencje pracownika
skutki stwierdzonych uchybień /nieprawidłowości	niechęć dzieci do jednego z pracowników
osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybień /nieprawidłowości	dyrektor centrum, koordynator, wychowawca
uprawnienia jednostki kontrolowanej	jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania
wpis w książce kontroli	11
wystąpienie otrzymują	1) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 4 w Witkowie Drugim 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W związku ze stwierdzonym uchybieniem, w celu podniesienia jakości opieki nad dziećmi

wydają zalecenie znaczące

wyeliminować niewłaściwe zachowanie pracownika w stosunku do dzieci.

W przypadku braku zastrzeżeń, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zalecenia.

⁵ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. 292, poz. 1720)

Zespół inspektorów:

.....

.....
Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

.....

Na oryginale właściwe podpisy.